

Verwysing: 16/4/5-4
IMS No. 20160715-2373
Navrae: Kringbestuurders

Omsendbrief: 0024/2016

Vervaldatum: Geen

Aan: Adjunk-direkteurs-generaal, Hoofdirekteure, Direkteure, (Hoofkantoor en distrikskantore), Adjunkdirekteurs, Kringbestuurders, Hoofde: GLOO-koördinerende en advies, Distriksamptenare, Prinsipale, Voorsitters van beheerliggame en werknemers van openbare primêre en sekondêre skole

Kort opsomming: *Beleid oor lyfstraf en die prosedure wat gevolg moet word wanneer sodanige gevalle aangemeld word. Hierdie omsendbrief is van toepassing op alle werknemers insluitende opvoeders en staatsdienspersoneel.*

Onderwerp: Verbod op lyfstraf

1. Hierdie omsendbrief oor die verbod op lyfstraf ondersteun hiermee **Omsendbrief 0031/2014** wat die Wes-Kaap Onderwysdepartement (WKOD) se gewysigde Stop Misbruik-protokol ondersteun.

2. Inleiding

Die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996) en die Wet op Nasionale Onderwysbeleid, 1996 (Wet 27 van 1996) verbied lyfstraf by skole. Die WKOD het 'n toename/onaanvaarbare hoeveelheid lyfstrafgevalle en -voorvalle oor die afgelope 2 jaar aangeteken en is vervolgens gedwing om sy **bewustheid** aangaande die beleid oor die verbod op lyfstraf te hersien. In ooreenstemming met dié beleid, sal streng dissiplinêre stappe teen werknemers gedoen word wat lyfstraf toepas en/of leerders by opvoedkundige inrigtings van die WKOD aanrand.

In die lig hiervan, word die volgende inligting en riglyne verskaf.

3. **Doel**

Die doel van hierdie omsendbrief is om te verseker dat alle WKOD-werknemers behoorlik ingelig is.

4. **Wetgewende raamwerk**

Verskeie wette is uitgevaardig om uitvoering te gee en werknemers te help en te lei in die weerhouding van die toediening van lyfstraf:

- Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996
- Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996), soos gewysig
- Wet op die Indiensneming van Opvoeders, 1998 (Wet 76 van 1998), soos gewysig
- Wet op die Suid-Afrikaanse Raad van Opvoeders, 2000 (Wet 31 van 2000), soos gewysig
- Staatsdienswet, 1994 (Proklamasie 103 van 1994), soos gewysig
- Wet op Nasionale Onderwysbeleid, 1996 (Wet 27 van 1996)
- WKOD Stop Misbruik-protokol-dokument (2001, gewysig in 2014)
- Kinderwet, 2005 (Wet 38 van 2005)
- Wysigingswet op die Strafreg (Seksuele Misdrywe en Verwante Aangeleenthede), 2007 (Wet 32 van 2007, soos gewysig)
- SAPD Nasionale Instruksies 3 van 2008 (Deel 4)
- Etiese Kode vir Opvoeders, Suid-Afrikaanse Raad vir Opvoeders (SARO)
- Wet op die Afskaffing van Lyfstraf, 1997 (Wet 33 van 1997)

5. **Definisies**

5.1 **Lyfstraf**

Lyfstraf word gedefinieer as enige doelbewuste handeling teen 'n kind wat pyn of fisiese ongemak veroorsaak om hom/haar te bedwing. Dit sluit in, maar is nie beperk nie, tot die slaan, klap, knyp of slaan van 'n kind met die hand of enige ander voorwerp; ontsegging of beperking van 'n kind se gebruik van die toilet; ontsegging van etes, vloeistof, hitte en skuiling; stoot of trek van 'n kind met geweld; dwing van 'n kind om oefeninge te doen. Dit is dus nie net om 'n kind met 'n lat te slaan nie, maar verwys ook na 'n aanval op 'n persoon (leerder) op enige ander wyse.

5.2 **Aanranding**

Aanranding is die wederregtelike en opsetlike toepassing van geweld op die liggaam van 'n ander persoon of bedreiging of onmiddellike persoonlike mag op 'n ander persoon in omstandighede waar die bedreigde persoon glo dat die persoon wat hom/haar dreig, die bedoeling en mag het om die dreigement uit te voer. Selfs 'n dreigement om 'n persoon aan te rand, word dus ingevolge die wet as aanranding beskou.

Ingevolge wetgewing word aanranding gedefinieer as die wederregtelike en opsetlike toepassing van geweld op 'n persoon, of 'n dreigement dat sodanige geweld toegepas sal word. Dit is 'n onwettige aanval, of die dreigement daarvan, op die persoon of 'n ander deur houe, fisiese mishandeling of die gebruik van wapens of voorwerpe.

5.3 **Lyfstraf vs. aanranding**

Soos aangedui in die definisies hierbo, is dit duidelik dat alle vorme van lyfstraf by implikasie as 'n daad van aanranding beskou sal word. Dit behoort verstaan te word dat die WKOD in alle gevalle van lyfstraf, dissiplinêre optrede sal doen asof hulle as dade van aanranding geag word.

5.4 **Vorme van aanranding**

Die volgende is voorbeelde van vorme van lyfstraf (aanranding) wat strafbaar is:

- Enige fisiese daad wat ongemak of pyn aan die leerder veroorsaak
- Die gebruik van 'n stok/belt/roting of enige voorwerp om leerders te dreig
- Voorneme om liggaamlike leed aan te doen
- 'n Leerder te dreig
- 'n Leerder te skud
- Enige vorme van marteling
- Skop
- Knyp
- Ore of enige ander liggaamsdele te trek
- Iemand met 'n vinger te stamp/stoot
- Enige verbale aanslag, gebruik van vulgêre taal, vloekery of geswets
- 'n Leerder met ras- en/of seksuele ondertone te beledig

Let daarop dat voorbedagte rade die oortreding ernstiger maak, en dat selfverdediging en uitlokking slegs die sanksie kan beïnvloed, en nie die skuldigbevinding in 'n verhoor nie.

6. **Verbod op lyfstraf**

Geen werknemer mag lyfstraf, soos hierbo omskryf, op 'n leerder by enige opvoedkundige inrigting, toepas nie. Enige werknemer wat enige vorm van lyfstraf toedien, is skuldig aan 'n misdryf en by skuldigbevinding, onderhewig aan 'n vonnisoplegging vir aanranding. 'n Werknemer mag nie enige ontgroeningspraktyke op 'n leerder by 'n skool of in 'n koshuis wat leerders akkommodeer, uitvoer of daaraan deelneem nie. Dissiplinêre stappe sal ingestel word teen enige werknemer wat aan enige van hierdie praktyke, lyfstraf en/of aanranding skuldig is.

Die verbod op lyfstraf is daarop gemik om 'n kultuur aan te moedig wat nie gewelddadig is nie; konflik deur middel van dialoog en bespreking op te los en 'n

verantwoordelikehidsin en selfdissipline onder alle belanghebbendes in die skool te vestig.

7. **Gevolge van die toediening van lyfstraf of aanranding**

Die Suid-Afrikaanse Skolewet, 1996 (Wet 84 van 1996) verbied lyfstraf en maak voorsiening dat enige persoon wat aan 'n misdryf skuldig bevind word, by skuldigbevinding 'n vonnis soortgelyk aan dié vir aanranding opgelê kan word. Werknemers moet daarom kennis neem dat die instelling van dissiplinêre stappe teen hulle ingevolge die Wet op Indiensneming van Opvoeders, 1998 (Wet 76 van 1998), nie die WKOD of 'n individu verhinder om strafregtelike stappe teen hulle in te stel, soos deur die wet vereis nie. In die geval van opvoeders, sal hulle aan 'n dissiplinêre proses deur SARO onderhewig wees.

8. **Die prinsipaal se verantwoordelikheid**

- 8.1 Prinsipale word versoek om hul personeel van die verbod op lyfstraf en die gevolge daarvan, in te lig. Wanneer 'n saak deur die prinsipaal van die inrigting aangemeld word, is hy/sy verplig om dadelik die Direkoraat: Arbeidsverhoudinge, die distrikskantoor en die distrik se maatskaplike werker by die skool van die beweerde oortredings in te lig.
- 8.2 Onder geen omstandighede behoort gevalle van lyfstraf ingevolge die informele dissiplinêre verhoorprosedure plaas te vind nie. Alle sodanige gevalle moet deur 'n formele dissiplinêre verhoor aangehoor word.
- 8.3 Dit is die verantwoordelikheid van die Direkoraat: Arbeidsverhoudinge om die erns van die voorval/saak te ondersoek en te bepaal of die oortreder aangekla moet word al dan nie.
- 8.4 Prinsipale word daaraan herinner dat hulle nie nodig het om enige bewerings te ondersoek nie, maar eerder die saak dienooreenkomstig na die Direkoraat: Arbeidsverhoudinge en die distrik se maatskaplike werker by die skool te verwys om ondersteuning te verseker. Van die prinsipaal sal egter verwag word om die leerder se ouers/voogde van die beweerde voorval in kennis te stel.
- 8.5 Prinsipale wat versuim om die stappe soos hierbo uiteengesit te volg, sal hulself skuldig maak aan pligsversuim wat tot moontlike dissiplinêre optrede kan lei.

9. **Ten Slotte**

Ten slote erken die WKOD die uitdagings wat werknemers daagliks ten opsigte van leerderdissipline ervaar. Die WKOD moedig werknemers dus ten sterkste aan om

ander keuses te oorweeg en hul daarvan te weerhou om lyfstraf toe te pas, aangesien dit **ongrondwetlik, onwettig en onwaardig** is.

10. Hoofde van inrigtings word versoek om alle personeel van die inhoud en erns van hierdie omsendbrief in te lig. Alle nuwe werknemers moet van hierdie omsendbrief bewus gemaak word sodra hulle by opvoedkundige inrigtings van die WKOD aangestel word.

GETEKEN: P A VINJEVOLD

HOOF: ONDERWYS

DATUM: 2016-07-19